

USAID
NGA POPULLI AMERIKAN
OD AMERIČKOG NARODA

*Empowered lives.
Resilient nations.*

PULS JAVNOSTI

17

MART 2020

*Pripremio UNDP na Kosovu
Tim projekta Puls javnosti*

Stavovi izraženi u ovom dokumentu nastali su ispitivanjem javnog mnjenja i ne predstavljaju nužno stavove UNDP-a ili USAID-a.

Sadržaj

Kratak pregled izveštaja	5
Ključni pokazatelji Pulsa javnosti	6
Političko usmerenje Kosova	7
Lična bezbednost	8
Indeksi demokratizacije i ekonomskog poverenja	9
Ekonomsko usmerenje	11
Glavni problemi sa kojima se Kosovo trenutno suočava	12
Zapošljavanje u javnom i privatnom sektoru po zaslugi	14
Korupcija velikih razmera	15
Stavovi u vezi sa glasanjem	17
Životna sredina	18
Metodologija	21
Računanje populacionog zbira	21
Računanje indeksa	22

Spisak slika

Slika 1. Zadovoljstvo ispitanika trenutnim političkim usmerenjem Kosova.....	7
Slika 2. Procenat ispitanika koji bi se pridružio političkim protestima	8
Slika 3. Percepcija ispitanika o bezbednosti	8
Slika 4. Indeksi demokratizacije i ekonomskog poverenja.....	9
Slika 5. Stepen zadovoljstva ekonomskim usmerenjem Kosova	12
Slika 6. Percepcija glavnih problema sa kojima se Kosovo trenutno suočava	13
Slika 7. Percepcija o meritokratiji prilikom zapošljavanja u javnom sektoru	15
Slika 8. Percepcija o meritokratiji prilikom zapošljavanja u javnom sektoru naspram privatnog sektora	15
Slika 9. Razlozi visine ocene kojom su ispitanici ocenili stepen korupcije na Kosovu	16
Slika 10. Percepcije Kosovaca o tome da li njihov glas može da promeni situaciju na Kosovu	17
Slika 11. Percepcije muškaraca i žena o tome da li njihov glas može da promeni situaciju na Kosovu	17
Slika 12. Percepcije različitih zajednica o tome da li njihov glas može da promeni situaciju na Kosovu ..	18
Slika 13. Svest ispitanika o njihovom pravu da žive u zdravoj i čistoj životnoj sredini	19
Slika 14. Znanje ispitanika o njihovom pravu da žive u zdravoj i čistoj životnoj sredini na osnovu njihove etničke pripadnosti	19
Slika 15. Svest ispitanika o potencijalnim ekološkim pretnjama po lično i zdravlje porodice	20
Slika 16. Svest ispitanika o potencijalnim ekološkim pretnjama po lično i zdravlje porodice prema etničkoj pripadnosti	21

Spisak tabela

Tabela 1. Stepen zadovoljstva ispitanika radom ključnih izvršnih, zakonodavnih i pravosudnih institucija na Kosovu	6
Tabela 2. Analiza trendova komponenti ID	10
Tabela 3. Analiza trendova komponenti IEP.....	11
Tabela 4. Percepcija rasprostranjenosti korupcije velikih razmera u javnim i međunarodnim institucijama na Kosovu	16

Kratak pregled izveštaja

Izveštaji o pulsu javnosti daju pregled više pokazatelja ocenjenih korišćenjem anketa o pulsu javnosti kojima se ispituju percepcije Kosovaca u vezi sa demokratskim procesima, socio-ekonomskim uslovima i bezbednošću. U anketama o pulsu javnosti primenjuje se tradicionalna metodologija za ispitivanje socio-ekonomskog stanja kao dela razvoja na Kosovu¹. U izveštajima o pulsu javnosti predstavljaju se ključni pokazatelji u vezi sa političkom i institucionalnom stabilnošću, ekonomskom i društvenom stabilnošću, i javnom i ličnom bezbednošću. Svi oni zajedno prenose stav javnosti o ključnim političkim, društvenim, ekonomskim i razvojnim stvarima, kao i o učinku različitih institucija na Kosovu. Podaci i pokazatelji iz ispitivanja javnog mnjenja dele se po etničkoj pripadnosti i rodu da bi se obezbedile detaljne informacije o razlikama u percepcijama i razvojnim problemima sa kojima se suočavaju različite grupe. Poslednje ispitivanje pokazuje da je došlo do opšteg pada zadovoljstva radom ključnih institucija na Kosovu. Izuzetak čini stepen zadovoljstva radom predsednika, mada je povećanje zanemarljivo jer iznosi 0,8% u odnosu na ispitivanje sprovedeno maja 2019. god.

Povećano zadovoljstvo primećeno je i u odnosu na trenutno političko usmerenje Kosova, i iznosi 4 procentualna poena. Iako je zadovoljstvo političkom situacijom veće nego kod ranijih ispitivanja, opšte nezadovoljstvo ostaje prilično veliko i čini 56,4% ispitanika, koji navode da su nezadovoljni. Podaci podeljeni po etničkoj pripadnosti pokazuju da su kosovski Albanci za 10% zadovoljniji političkim usmerenjem Kosova od kosovskih Srba. Rezultati zatim pokazuju stabilno opadanje zadovoljstva ekonomskim usmerenjem, koje je opalo za 4,46 procentualnih poena sa 10,40% koliko je iznosilo u maju 2019. godine na 5,94% u novembru 2019. godine. Podaci podeljeni po rodu pokazuju da nema razlike po pitanju zadovoljstva ekonomskim usmerenjem između muškaraca i žena. Ekonomskim usmerenjem Kosova zadovoljno je ukupno 5,97% muškaraca i 5,91% žena. Sa druge strane, dok je 66,5% muškaraca nezadovoljno ili veoma nezadovoljno ekonomskim usmerenjem Kosova, isto osećanje ima 60% žena. Podaci podeljeni po etničkoj pripadnosti pokazuju da kosovski Srbi čine najveći deo ispitanika koji su ili zadovoljni ili veoma zadovoljni ekonomskim usmerenjem Kosova (35,71%), zatim slede druge kosovske zajednice sa 39,1%, i na kraju kosovski Albanci sa 6,2%.

Indeks demokratizacije (ID) koji prati mišljenje Kosovaca o demokratskim procesima, zabeležio je povećanje od 0,2 u poređenju sa majem 2019. godine. Indeks ekonomskog poverenja (IEP) koji prati stanovišta o preovlađujućim ekonomskim uslovima zabeležio je povećanje od 0,07 u poređenju sa majem 2019. godine. Na skali od 1 (najmanje) do 3 (najviše), ID je ocenjen na 1,23, dok je IEP ocenjen na 1,05.

Procenat Kosovaca (62,7%) koji veruju da su izbori na Kosovu demokratski i u skladu sa međunarodnim standardima udvostručio se od maja 2018. godine (35,6%). Udeo ispitanika koji misle da se glasanjem može promeniti situacija udvostručio se sa 16,8% u maju 2019. god. na 35,47% u novembru 2019. god.

Na pitanje o tome koliko se osećaju bezbedno na ulici, većina Kosovaca (73%) je izjavila da se oseća bezbedno. Podaci podeljeni po etničkoj pripadnosti pokazuju da se kosovski Albanci (72,3%) osećaju bezbednije u poređenju sa kosovskim Srbima (27,14%). Međutim, podaci pokazuju konstantno povećanje osećaja bezbednosti među kosovskim Srbima od maja 2018. godine, kada je osećaj bezbednosti među kosovskim Srbima iznosio 4,8%.

¹Za UNDP, svako pominjanje Kosova treba shvatiti u kontekstu Rezolucije 1244 Saveta bezbednosti UN

Nezaposlenost (31,2%), korupcija (19,6%) i siromaštvo (10,5%) ostaju tri problema koja zahtevaju najhitnija rešenja prema percepciji. Međutim, stanovište po pitanju nezaposlenosti kao glavnog problema opalo je za 6,7%, dok je za korupciju povećano za 3% od ispitivanja sprovedenog u maju 2019. godine.

Što se tiče prava na život u zdravom okruženju, ukupno 12,3% ispitanika navelo je da su dosta upoznati sa datom temom, 27,3% tvrdi da su prosečno upoznati, a 36% ispitanika navelo je da su malo upoznati sa ovom temom. Samo 24,4% ispitanika navelo je da nisu upoznati sa svojim pravom na život u čistom i zdravom okruženju.

Dodatni podaci dobijeni ovim ispitivanjem biće stavljeni na raspolaganje javnosti putem Platforme za vizualizaciju podataka Pulsa javnosti.

Ključni pokazatelji Pulsa javnosti

Rezultati ovog ispitivanja pulsa javnosti pokazuju pad zadovoljstva ispitanika radom ključnih institucija na Kosovu, odnosno radom izvršnih, zakonodavnih i pravosudnih institucija. Ispitivanje sprovedeno novembra 2019. god. pokazalo je da je samo 17,6% ispitanika ukupno zadovoljno radom ključnih institucija na Kosovu, što je pad od 4,4% u odnosu na ispitivanje iz maja 2019. god. Ovo je najniži ikada zabeležen stepen zadovoljstva radom centralnih institucija zajedno u Pulsu javnosti. Ovaj procenat je 2015. godine iznosio 18,4%.

Zadovoljstvo radom centralnih institucija na Kosovu zabeležilo je pad sa 17,7% koliko je zabeleženo u maju 2019. godine na 14,4% u novembru 2019. godine. Čime je dostignut najniži stepen ikada zabeležen u Pulsu javnosti. Ni rad izvršnih institucija na Kosovu nije izuzetak kod pada stepena zadovoljstva. Na primer, stepen zadovoljstva radom parlamenta opao je sa 19,8% zabeleženih u maju 2019. godine na 18,6% iz novembra 2019. godine. Najniži stepen zabeležen je u novembru 2014. godine (16,1%). Zadovoljstvo radom predsednika parlamenta opalo je sa 23,6% iz maja 2019. godine na 20,5% u novembru 2019. godine. Najniži stepen zabeležen je septembra 2015. godine (19,8%). Isto tako, zadovoljstvo radom sudova i Kabinetu predsednika opalo je sa 18,7% na 13,6%, što je najniži stepen zabeležen od aprila 2013. godine (tada je zabeleženo 16,7%) za prvi, i sa 16,4% na 14,2% za drugi, što je najniži stepen od novembra 2010. godine (15,1%).

Jedini izuzetak očiglednom padu zadovoljstva u pogledu rada kosovskih institucija jeste rast zadovoljstva delovanjem predsednika, kod kog je zabeležen porast za 0,8 procentualnih poena, odnosno zadovoljstvo je sa 20,4% iz maja 2019. godine poraslo na 21,2% u novembru 2019. Međutim, u poređenju sa novembrom 2018. godine, imamo i ovde pad za 17,2 procentualna poena.

Tabela 1. Stepen zadovoljstva ispitanika radom ključnih izvršnih, zakonodavnih i pravosudnih institucija na Kosovu

Politički pokazatelji		Apr-14	Nov-14	Mar-15	Sep-15	Apr-16	Okt-16	Okt-17	May-18	Nov-18	Maj-19	Nov-2019	Trend
Zadovoljstvo izvršnim ogrankom	Vlada	44.2%	19.3%	18.1%	17.3%	17.8%	20.2%	32.4%	30.0%	31.3%	17.7%	14.4%	
	Premijer	48.5%	34.1%	23.6%	14.6%	18.3%	19.7%	42.3%	33.2%	35.1%	36.5%	20.7%	
Zadovoljstvo zakonodavnim	Skupština	46.5%	16.1%	19.3%	19.9%	17.3%	18.9%	31.7%	32.9%	36.1%	19.6%	18.6%	
	Predsednik skupštine	57.8%	23.3%	20.1%	19.8%	24.3%	24.9%	36.0%	31.5%	36.3%	23.6%	20.5%	
Zadovoljstvo predsednikom	Predsednik	48.8%	40.7%	30.2%	30.4%	45.7%	25.5%	37.6%	39.1%	38.4%	20.4%	21.2%	
Zadovoljstvo sa pravosuđem	Sud	37.5%	22.8%	17.2%	13.9%	18.4%	22.1%	36.9%	31.2%	37.8%	18.7%	13.6%	
	Tužilaštvo	38.1%	21.0%	17.0%	12.8%	16.9%	16.3%	33.1%	29.9%	35.3%	16.4%	14.2%	

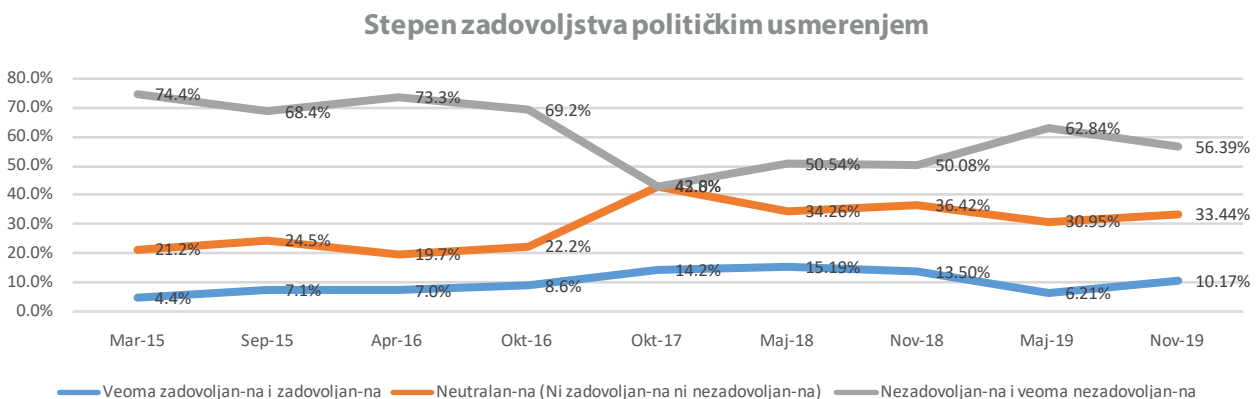
Političko usmerenje Kosova

Pad stepena zadovoljstva radom ključnih institucija na Kosovu odražava se i visokim stepenom nezadovoljstva postojećim političkim usmerenjem Kosova. Uprkos povećanju od 4% zadovoljstva političkim usmerenjem Kosova u odnosu na ispitivanje sprovedeno u maju 2019. godine, većina ispitanika sada je ili nezadovoljna ili veoma nezadovoljna političkim usmerenjem Kosova (56,3%). Konzistentno povećanju zadovoljstva političkim usmerenjem Kosova od 4%, nezadovoljstvo je opalo za 6,45 procentualnih poena - sa 62,84% na 56,39% - u poređenju sa rezultatima ispitivanja sprovedenog u maju 2019. godine. Skoro jedna trećina ispitanika (33,44%) izjavila je da je neutralnog mišljenja, što je prikazano na Slici 1.

Podaci razvrstani na osnovu etničke pripadnosti pokazuju da su kosovski Albanci nezadovoljniji političkim usmerenjem Kosova od kosovskih Srba i drugih kosovskih zajednica, kao što su kosovski Bošnjaci, kosovski Turci, kosovski Goranci, kosovski Romi, kosovski Egipćani i kosovske Aškalije. Dok je 56,5% kosovskih Albanaca nezadovoljno političkim usmerenjem Kosova, samo 46,6% kosovskih Srba i 50% drugih zajednica na Kosovu izjavilo je isto. Zadovoljno ili veoma zadovoljno političkim usmerenjem Kosova samo je 10,1% kosovskih Albanaca, dok se isto oseća 8,1% kosovskih Srba. Procenat neutralnih kosovskih Albanaca iznosi 33,0%, kosovskih Srba 35,7%, a ostalih zajednica na Kosovu 35,1%.

Podaci razvrstani na osnovu roda pokazuju da su žene zadovoljnije od muškaraca političkim usmerenjem Kosova, pa tako dok je 17,2% žena zadovoljno ili veoma zadovoljno političkim usmerenjem Kosova - samo 11,3% muškaraca je izjavilo da je zadovoljno ili veoma zadovoljno političkim usmerenjem Kosova.

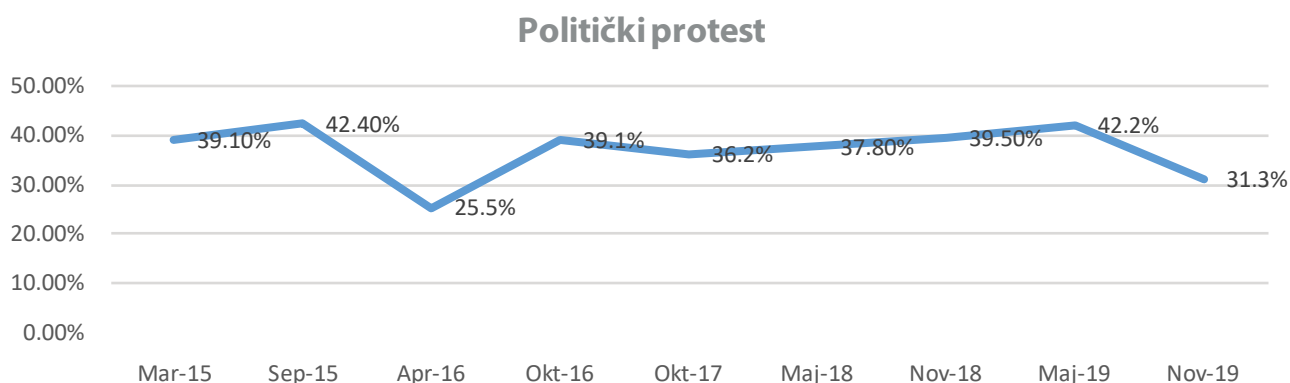
Slika 1. Zadovoljstvo ispitanika političkim usmerenjem Kosova

Zabeležen je i pad spremnosti za pridruživanje političkim protestima, pošto je samo 31,3% ispitanika izjavilo da su spremni da se pridruže političkim protestima. Ovo je pad od 10,9 procentualnih poena u odnosu na ispitivanje sprovedeno u maju 2019. godine kada je taj procenat iznosio 42,2%.

Uprkos padu broja ispitanika koji su spremni da protestuju, podaci podeljeni po etničkoj pripadnosti pokazuju da je jedna trećina kosovskih Albanaca (32,34%) spremna da protestuje zbog trenutne političke situacije, dok je istovremeno 21,1% kosovskih Srba i 15,4% drugih zajednica na Kosovu spremno da učini isto. Među kosovskim Srbima koji su spremni da protestuju, zabeleženo je povećanje od 7,8 procentualnih poena, kao i pad od 19,6 procentualnih poena kod drugih zajednica na Kosovu, u odnosu na ispitivanje sprovedeno u maju 2019. godine.

Slika 2. Procenat ispitanika koji bi se pridružio političkim protestima

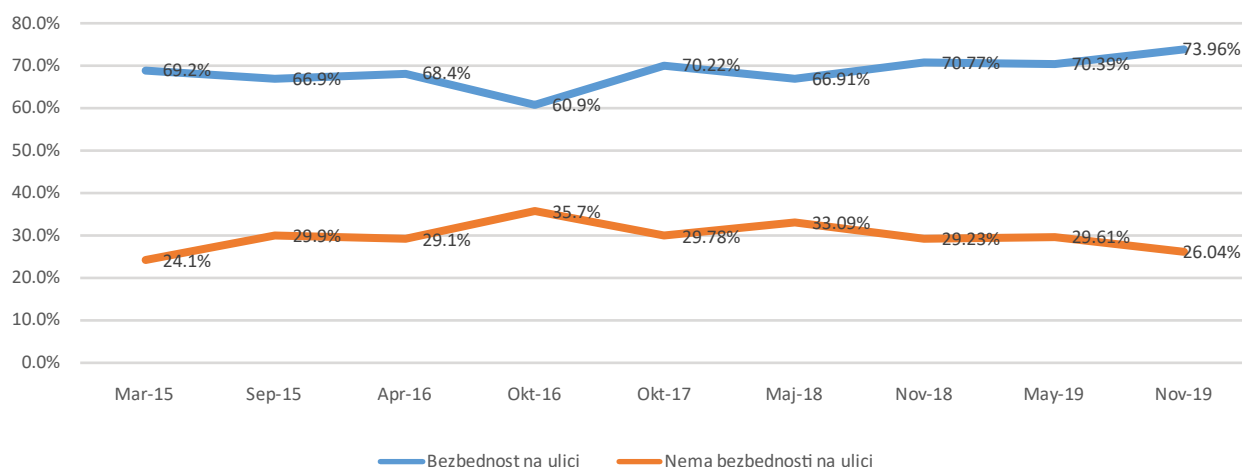

Lična bezbednost

Kao pokazatelj bezbednosti, ispitanicima je postavljeno pitanje da li se osećaju bezbedno ili ne kada su na ulici povodom mogućeg nasilja i kriminala. Rezultati pokazuju da se veliki deo ispitanika (74%) oseća bezbedno. Ovi rezultati predstavljaju drugi najviši procenat osećaja bezbednosti zabeležen od aprila 2013. godine, kada je ovaj procenat iznosio 82,1%. Podaci podeljeni po rodu pokazuju da se muškarci osećaju bezbednije od žena. Dok 76% ispitanih muškaraca smatra da je na ulici bezbedno, 72% ispitanih žena misli isto. U poređenju sa majem 2019. godine (67,2%), rezultati pokazuju da je povećan broj muškaraca koji smatraju da je na ulici bezbedno.

Podaci podeljeni po etničkoj pripadnosti pokazuju da postoji velika razlika u pogledu bezbednosti među različitim zajednicama. Dok veliki broj kosovskih Albanaca (72,3%) navodi da se oseća bezbedno na ulici, samo 27,1% kosovskih Srba i 59,4% drugih zajednica na Kosovu navode isto. Uprkos loše percipiranoj bezbednosti kod kosovskih Srba, ovaj procenat se stalno povećava: 4,8% je izjavilo u maju 2018. godine da se oseća bezbedno, 10,4% u novembru 2018. i 16,2% u maju 2019. godine.

Slika 3. Percepcija ispitanika o bezbednosti

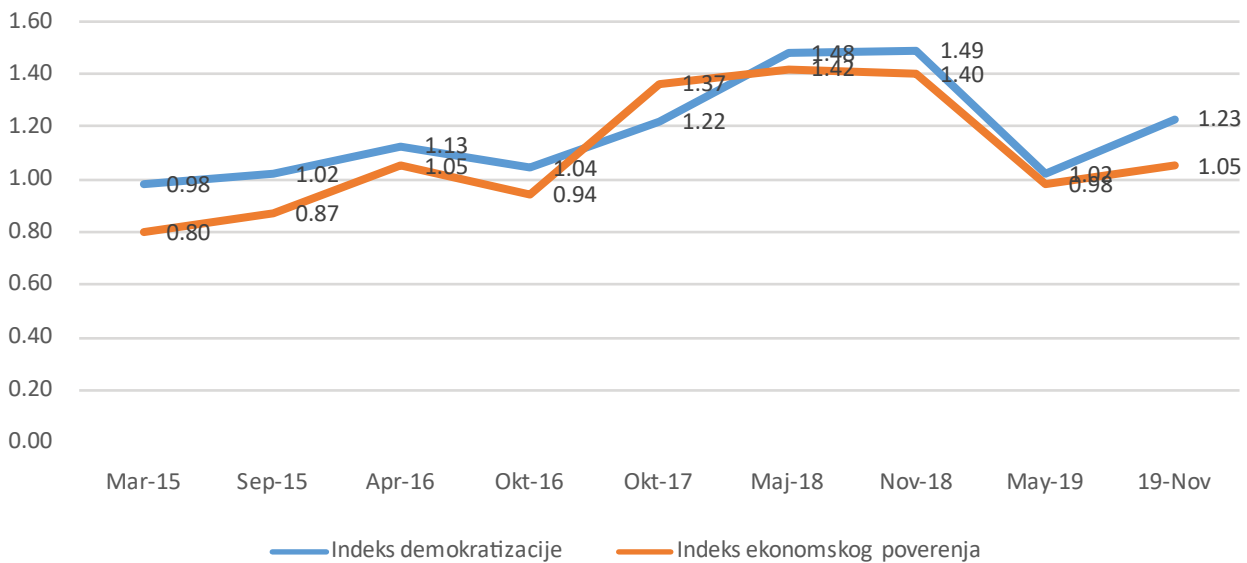

Indeksi demokratizacije i ekonomskog poverenja

Sedamnaesto ispitivanje pulsa javnosti (sprovedeno novembra 2019) zabeležilo je pozitivno povećanje i ID i IEP², u odnosu na maj 2019. kada je zabeleženo drastično smanjenje u poređenju sa novembrom 2018. godine. Trenutni ID iznosi 1,23, što je povećanje od 0,2 u poređenju sa majem 2019. godine. Sa druge strane, IEP iznosi 1,05, što je povećanje od 0,07 u poređenju sa majem 2019. godine. Bez obzira na ovo povećanje, statistika sugerise da skoro dve trećine Kosovaca ima negativno mišljenje o demokratskim i ekonomskim procesima na Kosovu.

Slika 4. Indeksi demokratizacije i ekonomskog poverenja

ID i IEP se sastoje od više komponenti koje se koriste za generisanje odgovarajućih indeksa. ID se sastoji od devet komponenti prikazanih u Tabeli 2. Na pitanja koja spadaju u delokrug ovog indeksa može se odgovoriti ili sa „da, u potpunosti“, „da, uglavnom“, „ne baš“ ili „ne, uopšte“. U Tabeli 2. prikazan je procenat ispitanika koji su odgovorili sa „da, uglavnom“ ili sa „da, u potpunosti“ na devet pitanja. Podaci iz ispitivanja sprovedenog novembra 2019. godine upoređeni su sa podacima dobijenim tokom ranijih ispitivanja javnog mnjenja da bi se utvrdilo koji su pokazatelji uticali na povećanje ID, a kako je prikazano u Tabeli 2.

Procenat Kosovaca (62,7%) koji veruju da su izbori na Kosovu demokratski i u skladu sa međunarodnim standardima udvostručio se od maja 2018. godine (35,6%). Većina Kosovaca (61,4%) smatra da parlament ne prati rad centralnih izvršnih institucija, a samo 38,6% smatra da parlament prati rad centralnih izvršnih institucija.

Povećan je broj ispitanika koji smatraju da sudstvo nezavisno donosi odluke. Skoro jedna trećina ispitanika (31,5%) smatra da je sudstvo nezavisno u svojim odlukama, za razliku od 21,5% ispitanika koji su to mislili u maju 2019. godine

² ID i IEP predstavljaju stalne ocene od 0 do 3, gde ocena od 0 do 1,5 znači da većina stanovništva smatra da su trendovi demokratizacije ili ekonomski trendovi negativni, a ocena od 1,5 do 3 znači da većina stanovništva smatra da su trendovi demokratizacije ili ekonomski trendovi pozitivni.

Pozitivna percepcija o medijima koji uživaju slobodu izražavanja još jednom je komponenta koja je najpozitivnija prilikom utvrđivanja ID i iznosi 46,7% ispitanika koji tvrde da mediji uživaju slobodu izražavanja. U poređenju sa majem 2019. godine (32,6%) zapaženo je povećanje broja onih koji smatraju da civilno društvo služi kao istinski kontrolor demokratskih dešavanja na Kosovu, pošto 34,8% ispitanika to izjavljuje.

Ukupno 29,6% ispitanika izjavljuje da lokalne, odnosno 24,3% ispitanika izjavljuje da centralne institucije, rade prema prioritetima Kosovaca, dok je u maju 2019. taj procenat iznosio 29,8% odnosno 18,1%. Došlo je do povećanja pozitivnih odgovora i na pitanje da li su Ustav i važeći zakoni demokratski i da li su u skladu sa standardima ljudskih prava, te da li politički procesi na Kosovu idu pravim putem, sa 40,3% odnosno 33% u odnosu na 33,4% odnosno 22,4% koliko je zabeleženo u maju 2019. godine

Tabela 2. Analiza trendova komponenti ID

Da, uglavnom i Da, u potpunosti	Mar-15	Sep -15	Apr-16	Okt-16	Okt-17	Maj-18	Nov-18	Maj-19	Nov-19	Trend
Da li su izbori na Kosovu demokratski i u skladu sa međunarodnim standardima?	26.2%	23.0%	30.3%	28.0%	44.6%	50.9%	53.7%	35.6%	62.73%	
Da li Parlament prati rad Vlade?	21.2%	21.8%	26.6%	30.8%	36.1%	46.7%	48.3%	38.1%	38.61%	
Da li je pravosudni sistem na Kosovu nezavisan u svojim odlukama?	13.6%	17.6%	21.0%	21.6%	31.2%	43.6%	46.0%	21.5%	31.48%	
Da li mediji na Kosovu uživaju slobodu izražavanja?	35.5%	46.5%	47.3%	42.3%	52.5%	52.8%	59.1%	45.6%	46.66%	
Da li građansko društvo na Kosovu služi kao istinski pratilac demokratskog razvoja na Kosovu?	19.5%	23.1%	32.1%	30.1%	34.3%	48.3%	57.5%	32.6%	34.79%	
Da li vaša lokalna (opštinska) uprava radi u skladu sa prioritetima građana Kosova?	23.3%	27.2%	28.9%	30.4%	34.0%	50.2%	49.2%	29.8%	29.62%	
Da li kosovska vlada radi u skladu sa prioritetima građana Kosova?	11.8%	15.5%	18.9%	17.9%	24.7%	39.9%	37.5%	18.1%	24.23%	
Da li su Ustav i važeći zakoni Kosova demokratski i da li poštuju ljudska prava?	23.5%	19.8%	31.7%	31.8%	41.4%	53.4%	60.5%	33.4%	40.30%	
Bez obzira na dnevnu politiku i gledajući u budućnost, da li se slažete da su demokratski procesi na Kosovu uvedeni i da se kreću u pravom smeru?	17.3%	15.4%	23.1%	23.8%	29.7%	46.9%	57.2%	22.4%	33.01%	

Slično analizi ID, da bi se utvrdile fluktuacije kod IEP, aktuelni podaci su upoređeni sa ranijim podacima, kako je prikazano na Tabeli 3. Slično povećanje kod svih pokazatelja zabeleženo je i kod IEP. Na primer, 13,7% ispitanika ima povoljna očekivanja u pogledu ukupnog prihoda porodice u toku šest meseci, čime je zabeleženo povećanje od 2,1% od maja 2019. god. Ukupno 9,1% ispitanika iznosi pozitivnu procenu aktuelnih uslova poslovanja za razliku od 5,5% u maju 2019. godine. Samo 7,4% smatra da su aktuelni uslovi zapošljavanja povoljni, a 12% ima isti stav o uslovima zapošljavanja za šest meseci u poređenju sa 5,8%, odnosno 4,6% u maju 2019. godine.

Tabela 3. Analiza trendova komponenti IEP

Povoljni	Mar-15	Sep-15	Apr-16	Okt-16	Okt-17	Maj-18	Nov-18	Maj-19	Nov-19	Trend
Koja su vaša očekivanja u vezi sa ukupnim prihodom vaše porodice za šest meseci?	15.1%	15.9%	23.4%	18.0%	22.4%	19.9%	18.8%	11.6%	13.7%	
Kakva je vaša ocena postojećih uslova poslovanja?	8.1%	8.3%	14.4%	13.1%	17.9%	18.5%	16.7%	5.5%	9.1%	
Kakva je vaša ocena postojećih uslova zapošljavanja?	5.0%	6.8%	10.3%	7.7%	17.1%	15.4%	15.9%	5.8%	7.4%	
Koja su vaša očekivanja u vezi sa uslovima zapošljavanja za šest meseci?	6.0%	8.0%	14.0%	10.7%	18.7%	17.8%	23.3%	4.6%	12.0%	

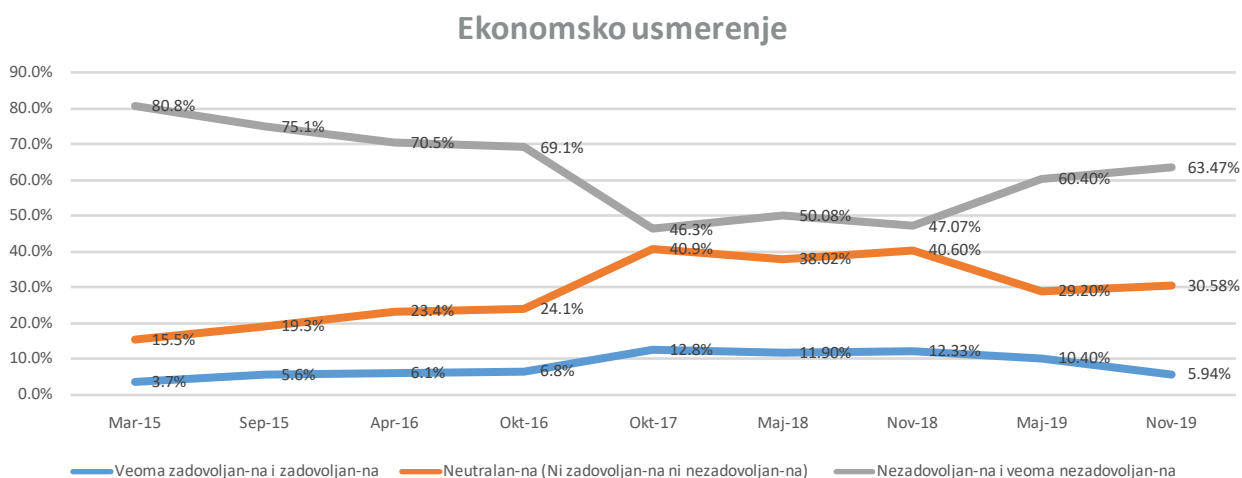
Ekonomsko usmerenje

Drastično smanjenje zapaženo je kod broja ispitanika koji su zadovoljni ekonomskim usmerenjem Kosova. Samo 5,9% ispitanika veoma je zadovoljno ili zadovoljno ekonomskim usmerenjem Kosova, što je pad od 4,5% od maja 2019. godine, i pad od 6,4% od novembra 2018. godine. Ovaj procenat najniži je od marta 2015. godine, kada je samo 5,3% ispitanika tvrdilo da je veoma zadovoljno ili zadovoljno ekonomskim usmerenjem. Ukupno 30,5% ispitanika niti je zadovoljno niti nezadovoljno ekonomskim usmerenjem Kosova, dok je velika većina ispitanika nezadovoljna ili veoma nezadovoljna (63,47%).

Podaci podeljeni po rodu pokazuju da nema razlike po pitanju zadovoljstva ekonomskim usmerenjem među muškarcima i ženama. Ukupno 5,97% muškaraca odnosno 5,91% žena zadovoljno je ekonomskim usmerenjem Kosova. Sa druge strane, dok je 66,5% muškaraca nezadovoljno ili veoma nezadovoljno ekonomskim usmerenjem Kosova, isto osećanje ima 60% žena.

Podaci podeljeni po etničkoj pripadnosti pokazuju da kosovski Srbi (35,71%) čine najveći deo ispitanika koji su ili zadovoljni ili veoma zadovoljni ekonomskim usmerenjem Kosova, zatim slede druge kosovske zajednice sa 39,1% i kosovski Albanci sa 6,2%. Ukupno 31,4% kosovskih Srba, 23,5% kosovskih Albanaca i 20,3% ispitanika iz drugih zajednica na Kosovu nezadovoljno je ili veoma nezadovoljno ekonomskim usmerenjem Kosova. Samo 30,8% kosovskih Albanaca, 33,3% kosovskih Srba i 22,8% drugih zajednica na Kosovu ima neutralno mišljenje.

Slika 5. Stepen zadovoljstva ekonomskim usmerenjem Kosova

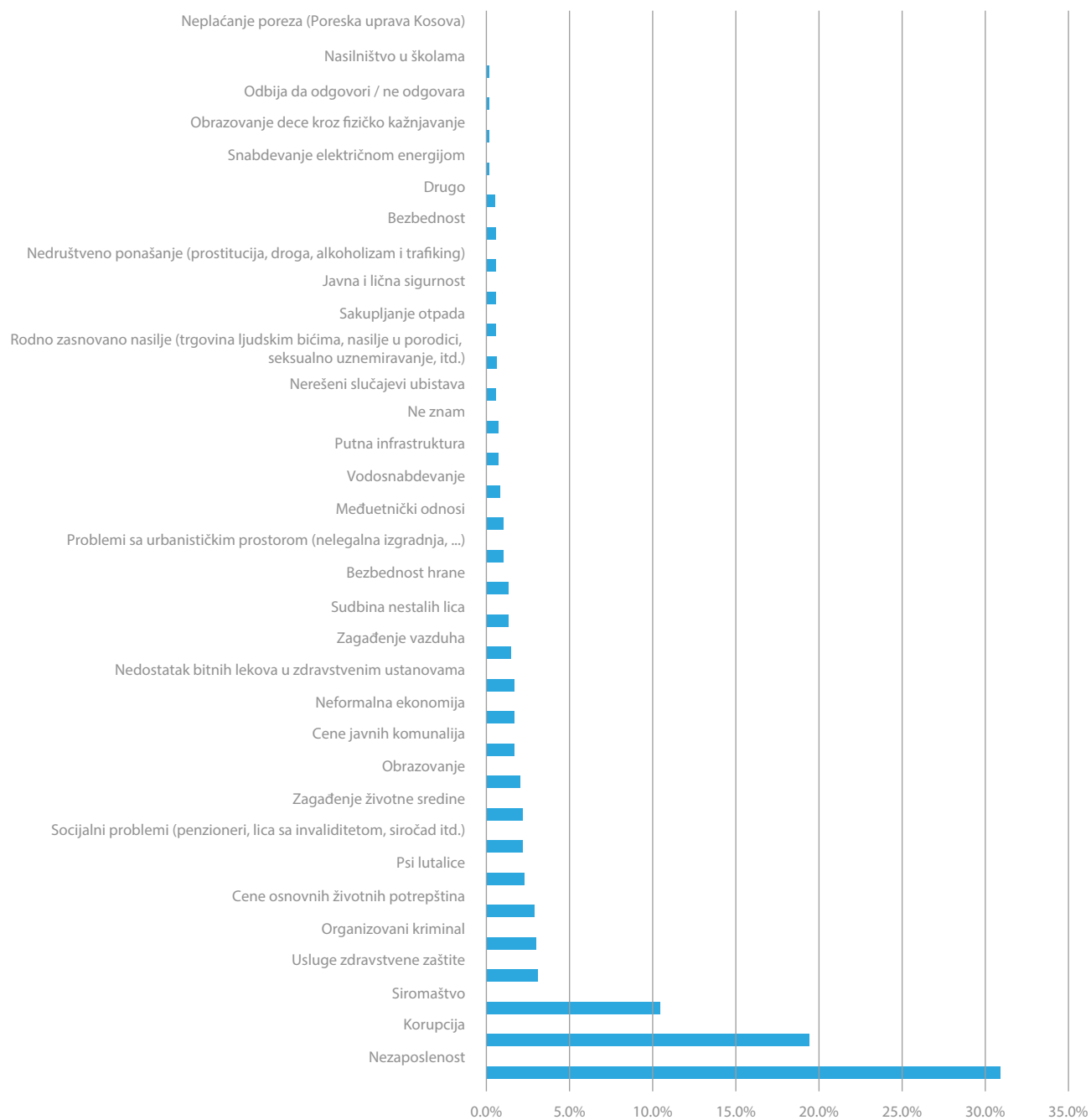
Glavni problemi sa kojima se Kosovo trenutno suočava

Rezultati iz novembra 2019. godine isti su kao i kod ranijih ispitivanja: nezaposlenost, korupcija i siromaštvo i dalje se navode kao tri glavna problema sa kojima se Kosovo trenutno suočava. Skoro jedna trećina ispitanika (31,2%) navodi da je nezaposlenost najveći problem Kosova, nakon čega slede korupcija (19,6%) i siromaštvo (10,5%). Međutim, u poređenju sa majem 2019. godine, udeo ispitanika koji smatra da je nezaposlenost glavni problem opao je za 3,3 procentualnih poena, dok je korupcija povećana za 2,9%, a siromaštvo za 2,5%. Nalazi pokazuju da se usluge zdravstvene zaštite, organizovani kriminal i cene osnovnih namirnica, takođe, percipiraju kao neki od glavnih problema, od kojih je svaki zabeležio 3% ispitanika.

Podaci podeljeni po etničkoj pripadnosti pokazuju razlike u stavovima između različitih etničkih grupa u pogledu glavnih problema sa kojima se Kosovo trenutno suočava. Dok kosovski Albanci i druge zajednice na Kosovu navode nezaposlenost, korupciju i siromaštvo kao tri glavna problema, kosovski Srbi navode da su najveći problemi nezaposlenost (19,5%), međuetnički odnosi (15,7%) i korupcija (10,9%). Sa druge strane, druge zajednice na Kosovu čine najveći deo ispitanika (42,6%) i njihovi pripadnici smatraju da je nezaposlenost najveći problem, zatim slede kosovski Albanci sa 31% ispitanika sa istim mišljenjem.

Dok i muškarci i žene ova tri problema navode kao glavna na Kosovu za razliku od ispitivanja sprovedenog u maju 2019. godine, podaci podeljeni po rodu pokazuju da su muškarci zabrinutiji u pogledu nezaposlenosti (35,3%) od žena (27,4%). Međutim, žene su zabrinutije u pogledu korupcije (23,3%) od muškaraca (16,15%).

Slika 6. Percepcija glavnih problema sa kojima se Kosovo trenutno suočava

Zapošljavanje u javnom i privatnom sektoru po zasluži

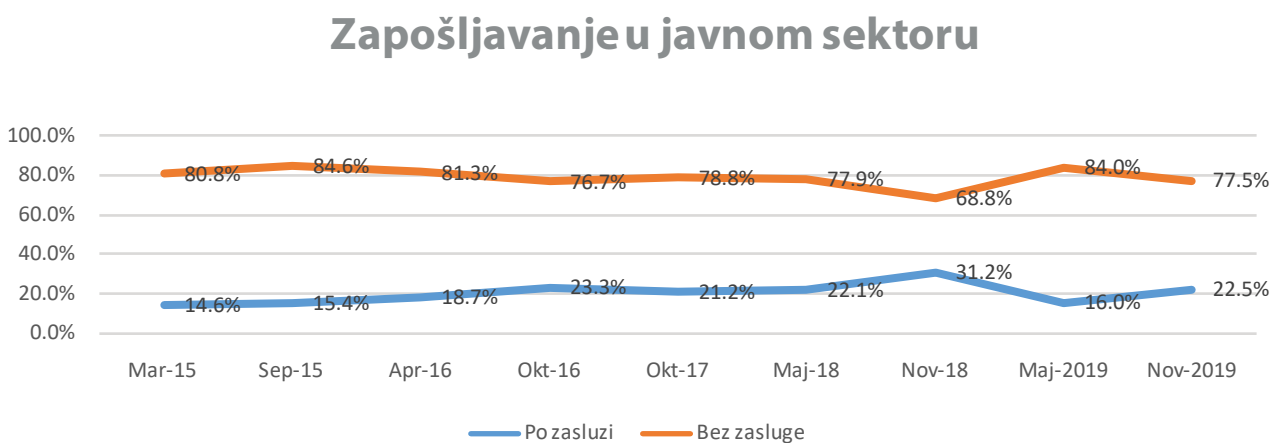
Ispitanicima je postavljeno pitanje i o zapošljavanju u javnom i privatnom sektoru po zasluži. Nalazi pokazuju da je povećan procenat onih koji imaju pozitivan stav u odnosu na zapošljavanje po zasluži u javnom sektoru. Na osnovu nalaza iz novembra 2019. godine, 22,5% Kosovaca smatra da je zapošljavanje u javnom sektoru pravično, dok je ovaj procenat iznosio samo 16% maja 2019. godine.

Iako rezultati pokazuju da veći broj Kosovaca u odnosu na prethodno ispitivanje ima pozitivan stav u odnosu na zapošljavanja po zasluži u javnom sektoru, ovaj procenat ostaje prilično nizak. Kako je prikazano na Slici 7, više od dve trećine (77,55%) ispitanika smatra da zapošljavanje u javnom sektoru nije po zasluži. Ova ocena beleži povećanje od 8,7 procentualnih poena u odnosu na ispitivanje sprovedeno u novembru 2018. godine.

Ispitanici smatraju da su na zapošljavanje u javnom sektoru bitno utiču sledeći činioci: stranačka pripadnost (35,1%), porodične veze (12,5%) i mito (12,5%). Sa druge strane, samo 22,4% smatra da su obrazovanje, stručna sprema i radno iskustvo kombinovano važni činioci za dobijanje posla u javnom sektoru. Stav o stranačkoj pripadnosti kao činiocu za dobijanje posla u javnom sektoru uvećao se za 5% u odnosu na ispitivanje sprovedeno u maju 2019. godine.

Podaci podeljeni po etničkoj pripadnosti pokazuju male razlike u stavovima kosovskih Albanaca, kosovskih Srba i drugih zajednica na Kosovu u pogledu zapošljavanja po zasluži u javnom sektoru. Na primer, 22,2% kosovskih Albanaca, zatim 20% kosovskih Srba i 18,3% drugih zajednica na Kosovu smatra da su obrazovanje, stručna sprema i radno iskustvo važni činioci. Međutim, u poređenju sa rezultatima ispitivanja sprovedenog u maju 2019. godine, očigledno je povećanje pozitivnih stavova u pogledu zapošljavanja po zasluži javnom sektoru kod kosovskih Albanaca, a isto ne važi za kosovske Srbe i druge zajednice na Kosovu. U maju 2019. godine, samo 14,6% kosovskih Albanaca i 24% ispitanika iz drugih zajednica na Kosovu navelo je da su radno iskustvo, stručna sprema i obrazovanje važni činioci za dobijanje posla, a isto tvrdi 32% kosovskih Srba. Podaci podeljeni po rodu pokazuju malu razliku u procentu muškaraca (21,3%) i žena (23,3%) koji misle da je zapošljavanje u javnom sektoru po zasluži.

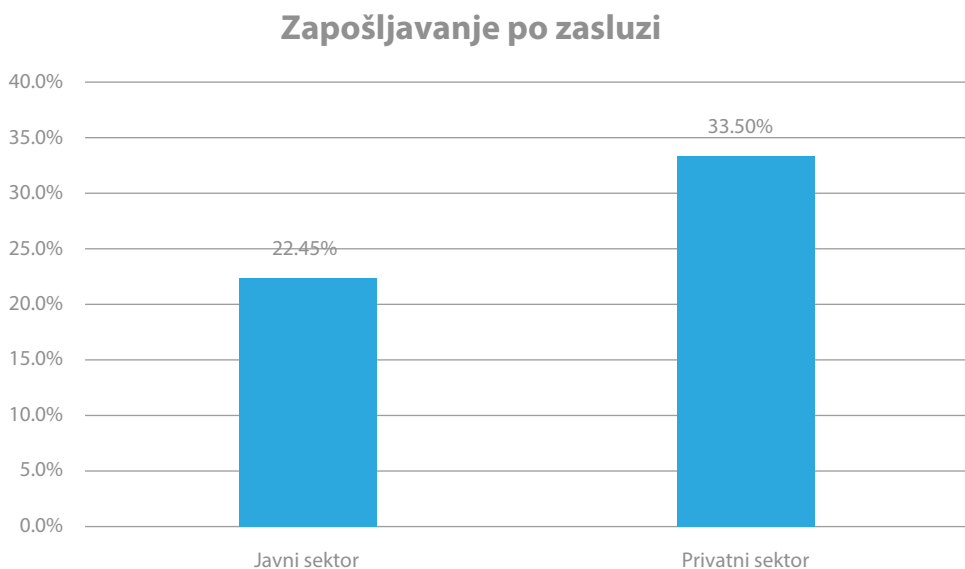
Slika 7. Percepcija o meritokratiji prilikom zapošljavanja u javnom sektoru

Dok su stavovi koji govore u prilog zapošljavanju po zaslugi u privatnom sektoru veći o odnosu na one koji se odnose na javni sektor, većina Kosovaca je ipak i dalje skeptična po pitanju zapošljavanja u privatnom sektoru. Samo 33,5% smatra da zapošljavanje u privatnom sektoru određuju činioci u vezi sa zaslugama. Ispitanici smatraju da su porodične veze (31,9%), prijatelji (16,2%) i, u manjoj meri, mito (8,3%) i izgled (6,3%) činioci koji utiču na zapošljavanje u privatnom sektoru, a oni nisu u vezi sa zaslugom. Manji procenat smatra da su radno iskustvo (17,3%), obrazovanje (9,1%) i stručna sprema (7,1%) činioci za dobijanje posla u privatnom sektoru po zaslugi.

Podaci podeljeni po rodu pokazuju da nema velikih razlika između muškaraca i žena u pogledu meritokratije u privatnom sektoru na Kosovu. Isto tako, podaci podeljeni po etničkoj pripadnosti ne ukazuju na veće razlike kod različitih zajednica u stavovima o činiocima za dobijanje posla u privatnom sektoru po zaslugi.

Slika 8. Percepcija o meritokratiji prilikom zapošljavanja u javnom sektoru naspram privatnog sektora

Korupcija velikih razmera

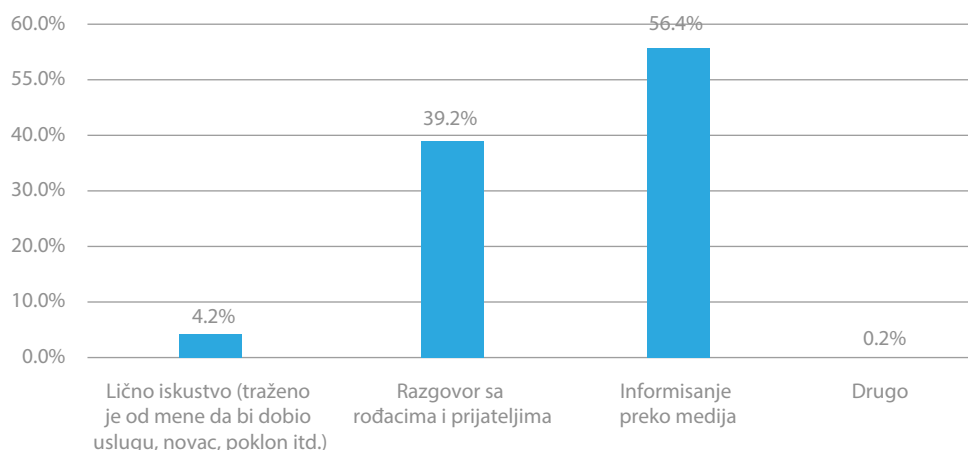
U proseku, 34,4% ispitanika tvrdi da je korupcija velikih razmera prisutna na Kosovu i ovaj procenat predstavlja povećanje od 4,2% u stepenu poimanja korupcije velikih razmera u odnosu na maj 2019. godine (30,1% u proseku), i povećanje od 9,1% u poređenju sa novembrom 2018. godine, kako je prikazano u Tabeli 4. Institucije za koje Kosovci smatraju da su najkorumpiranije Kosovska agencija za privatizaciju (48,1%), sudovi (42%), Poreska uprava Kosova (42,2%), Carina (41,4%), Pošta i telekomunikacije Kosova (40,8%) i Kosovska elektrodistribucija (KEDS) (38,9%). Institucije za koje se smatra da su najmanje korumpirane su: Policija Kosova (20,7%), Policija EULEX-a (23,1%) i međunarodne organizacije (23,6%). Kao što je prikazano u Tabeli 4, povećan je broj ispitanika koji smatraju da korupcije velikih razmera ima kod svih javnih i međunarodnih institucija, samo je u slučaju KEDS-a i centralnih institucija zabeležen pad u poređenju sa majem 2019. godine.

Tabela 4. Percepcija o pojavi korupcije velikih razmera u javnim i međunarodnim institucijama na Kosovu

	Mar-15	Sep-15	Apr-16	Oct-16	Oct-17	Maj-18	Nov-18	Maj-2019	Nov-2019	Trend
Zdravstvena zaštita (bolnice i centri za porodičnu zdravstvenu zaštitu)	52.6%	51.5%	37.9%	49.7%	25.5%	32.5%	25.7%	25.1%	33.4%	
KEDS	44.7%	35.6%	31.1%	31.4%	20.5%	33.0%	31.3%	40.7%	38.9%	
Sudovi	42.9%	46.9%	42.3%	49.3%	24.9%	38.6%	29.1%	30.7%	42.0%	
Carina	38.7%	41.3%	32.3%	45.2%	22.7%	39.1%	31.4%	29.3%	41.4%	
Centralna uprava/vlada	38.5%	36.0%	36.6%	49.2%	30.7%	34.7%	28.4%	36.7%	35.3%	
KAP (Kosovska agencija za privatizaciju)	37.1%	38.3%	39.2%	45.7%	24.9%	34.5%	29.8%	40.7%	48.1%	
Opštine (lokalna uprava)	33.8%	28.6%	30.0%	40.2%	25.5%	29.0%	26.4%	25.8%	29.8%	
Policija EULEX-a (CIVPOL)	32.2%	35.2%	28.8%	34.1%	20.9%	29.9%	20.9%	22.5%	23.1%	
Prosveta (škole, Univerzitet)	29.3%	29.0%	17.5%	31.0%	16.3%	26.2%	19.9%	20.7%	26.1%	
PUK (Poreska uprava Kosova)	28.1%	25.0%	18.2%	32.5%	17.4%	28.9%	25.4%	35.3%	42.2%	
PTK	25.9%	25.2%	18.4%	29.6%	17.0%	27.8%	25.6%	44.2%	40.8%	
Banke	24.3%	23.3%	23.1%	24.4%	13.1%	27.3%	26.1%	33.8%	34.1%	
Međunarodne organizacije	20.4%	22.9%	16.0%	28.0%	10.8%	24.5%	10.7%	19.5%	23.6%	
Policija Kosova (PK)	20.4%	19.0%	13.6%	21.1%	14.9%	25.7%	21.6%	17.0%	20.7%	

Nalazi pokazuju da je većina ispitanika oformila svoje mišljenje o korupciji velikih razmera povodom navedenih javnih i međunarodnih institucija preko medija (56,4%), više od trećine je taj stav steklo kroz razgovor sa rođacima i prijateljima (39,2%), a mali deo kroz lična iskustva (4,2%), kao što je prikazano na Slici 9. Vredi pomenuti i to da udeo ispitanika koji navodi da je oformio mišljenje o korupciji velikih razmera kroz lična iskustva opao za 2,8% u odnosu na maj 2019. godine, kada je iznosio 7%.

Slika 9. Razlozi visine ocene kojom su ispitanici ocenili stepen korupcije na Kosovu

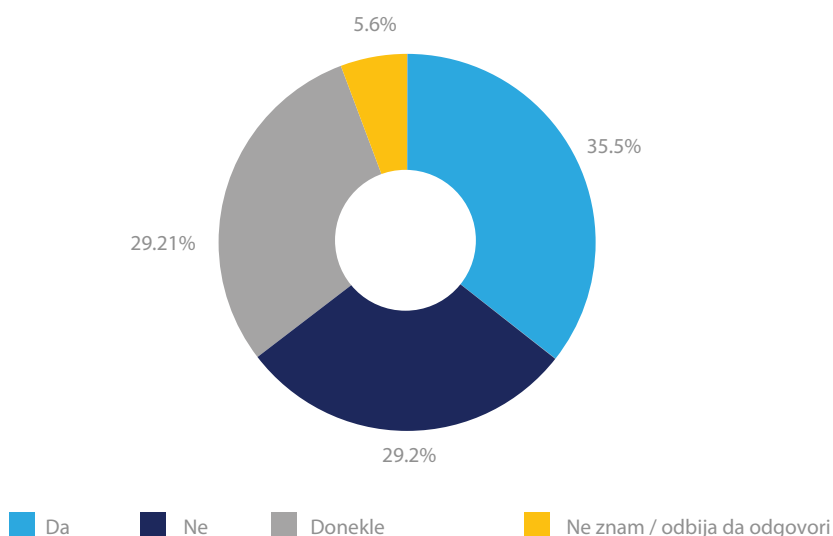

Stavovi u vezi sa glasanjem

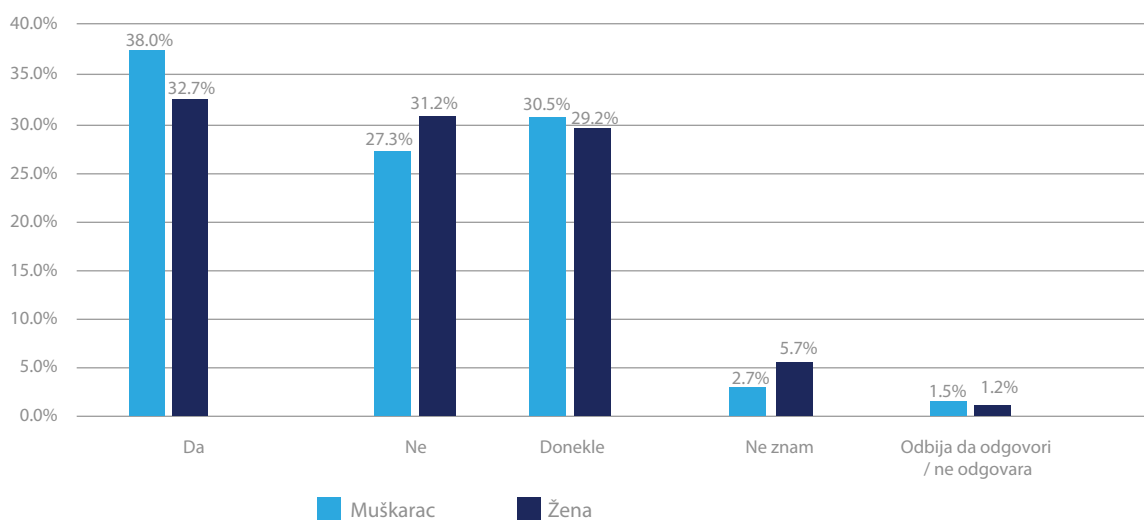
Rezultati pokazuju da su se stavovi u pogledu glasanja znatno promenili. Udeo ispitanika koji smatraju da se glasanjem može promeniti situacija udvostručio se u odnosu na maj 2019. godine, kada je iznosio 16,8%, pa je iznosio 35,47% u novembru 2019. godine. Samo 29,2% ispitanika navodi da se glasanjem ne može promeniti situacija. Ova vrednost je takođe opala za skoro 20% u odnosu na ispitivanje sprovedeno u maju 2019. godine. Samo 29,8% izjavljuje da glasanjem može da promeni situaciju do određene mere.

Slika 10. Percepcije Kosovaca o tome da li njihov glas može da promeni situaciju na Kosovu

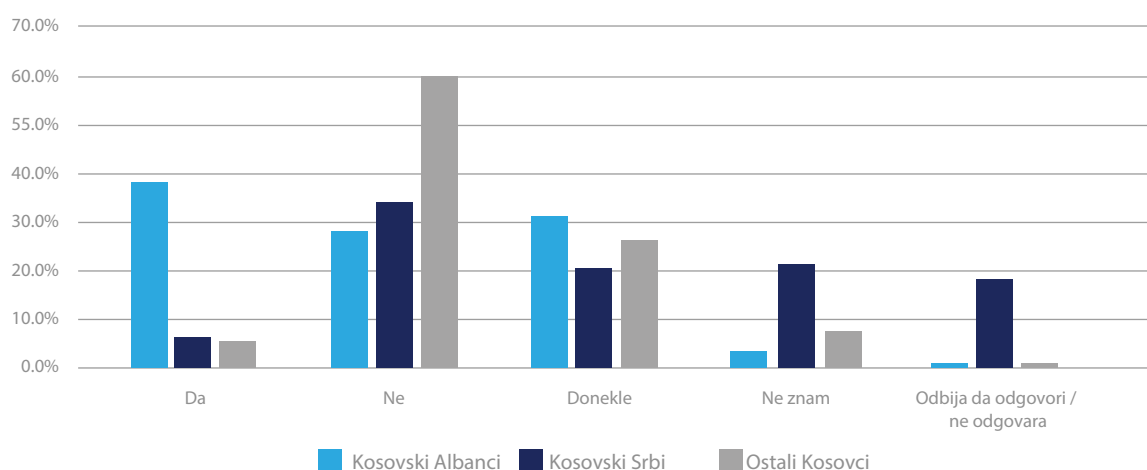
Podaci razvrstani po rodu pokazuju da dok 38% muškaraca misli da je njihov glas ima nekog uticaja, to isto misli samo 32,7% žena. Za razliku od 27,3% muškaraca, skoro jedna trećina žena (31,2%) smatra da svojim glasom ne može da promeni situaciju na Kosovu.

Slika 11. Percepcije muškaraca i žena o tome da li njihov glas može da promeni situaciju na Kosovu

Podaci podeljeni po etničkoj pripadnosti pokazuju da postoje primetne razlike između različitih zajednica na Kosovu u pogledu stava o uticaju njihovog glasa. Dok 37,2% kosovskih Albanaca smatra da svojim glasom mogu da doprinesu promeni situacije na Kosovu, samo 6,2% kosovskih Srba i 5,4% pripadnika drugih zajednica na Kosovu smatraju isto. Procenat kosovskih Srba predstavlja najveći trend opadanja, 31% u maju 2019. godine. i 61,5% u novembru 2018. godine. Najveći procenat ispitanika koji smatraju da svojim glasom ne mogu da utiču na situaciju na Kosovu čine druge zajednice sa 60%, a zatim slede kosovski Srbi (34,3%) i na kraju su kosovski Albanci (27,8%). Među ispitanicima koji misle da svojim glasom mogu da promene situaciju do određene mere, kosovski Albanci (31,3%) čine najveći broj, dok samo 26,2% pripadnika drugih zajednica na Kosovu i 20% kosovskih Srba deli isti stav.

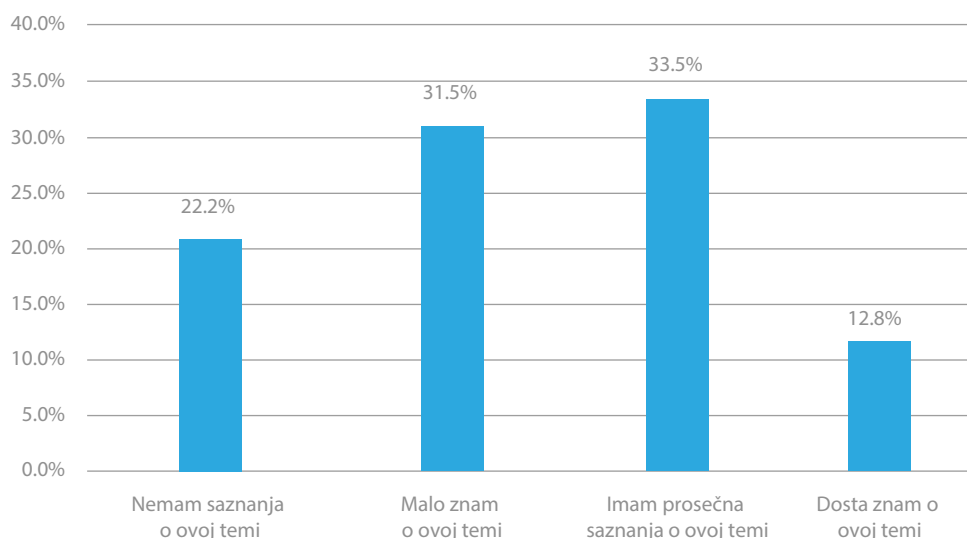
Slika 12. Percepcije različitih zajednica o tome da li njihov glas može da promeni situaciju na Kosovu

Životna sredina

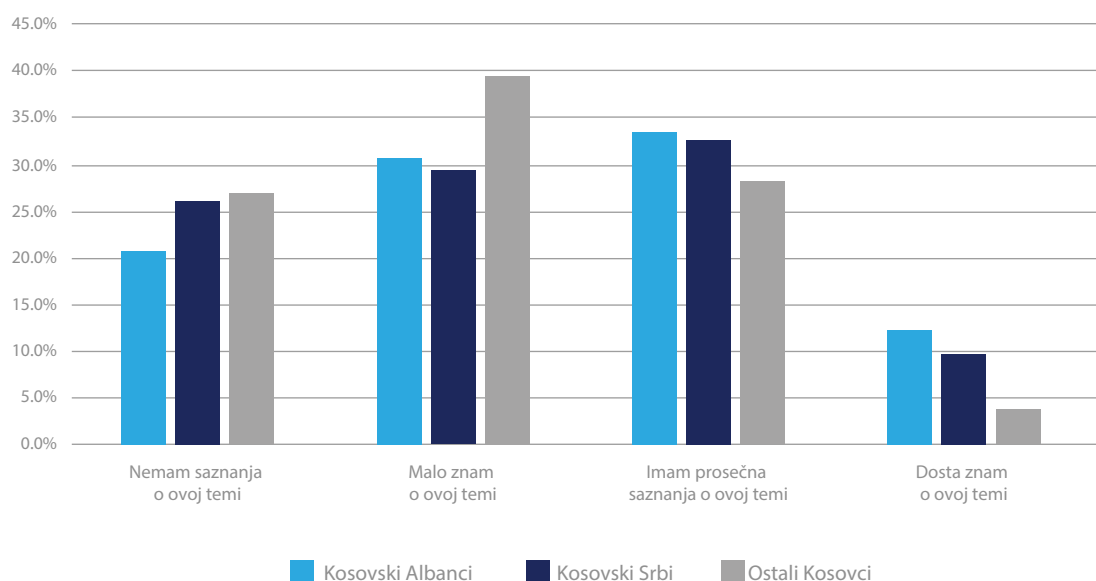
Životna sredina i pitanja u vezi sa životnom sredinom predstavljaju novu globalnu brigu, pa je u Pulsu javnosti ispitivana svest javnosti o potrebi da se živi u čistoj i zdravoj životnoj sredini, i to treći put zaredom. Ispitanici su upitani da li su upoznati sa svojim pravom na život u zdravoj i čistoj životnoj sredini. Ukupno 12,8% ispitanika navelo je da zna puno o datoj temi, 33,5% tvrdi da ima prosečna saznanja, a 31,5% ispitanika je navelo da malo zna o ovoj temi. Samo 22,2% ispitanika navelo je da nije upoznato sa činjenicom da imaju pravo na život u čistom i zdravom okruženju. Posmatrajući trendove, rezultati otkrivaju da je procenat ljudi koji tvrde da znaju dosta o ovoj temi (12,8%) neznatno povećan u odnosu na 10,6%, koliko je izmereno u maju 2019. godine, i 7,1% iz novembra 2018. godine.

Slika 13. Svest ispitanika o njihovom pravu da žive u zdravoj i čistoj životnoj sredini

Podaci podeljeni po etničkoj pripadnosti ukazuju na приметne razlike između različitih zajednica na Kosovu. Kosovski Albanci (13%) čine najveći procenat onih koji dosta znaju o pravu na život u zdravom i čistom okruženju, slede kosovski Srbi (10%) i druge zajednice na Kosovu (4%). Ukupno 27,2% drugih zajednica na Kosovu, 26,7% kosovskih Srba i 21,5% kosovskih Albanaca tvrdi da nema nikakvo saznanje o ovoj temi. Najveću razliku u odnosu na maj i novembar 2019. godine, čini skok sa 18,6% na 30% kod kosovskih Srba koji su rekli da malo znaju o ovoj temi.

Slika 14. Znanje ispitanika o njihovom pravu da žive u zdravoj i čistoj životnoj sredini na osnovu njihove etničke pripadnosti

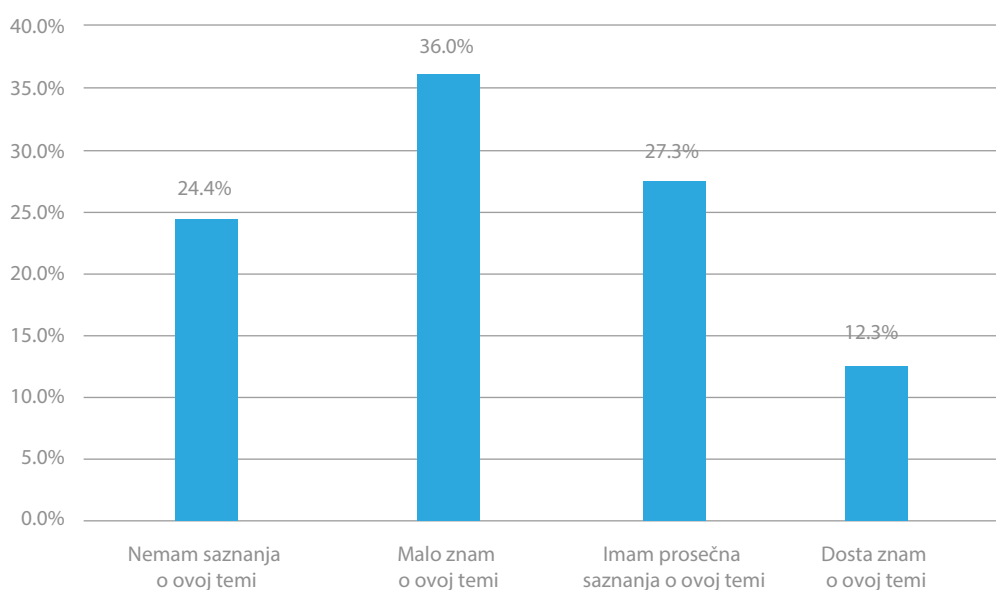

Pripadnici drugih zajednica na Kosovu čine najveći udeo među ispitanicima koji su izjavili da nemaju nikakva saznanja o datoj temi (27,2%). Ovaj procenat se progresivno povećavao od novembra 2018. godine (12,6%) i zatim maja 2019. godine (25,5%).

Ispitanici su upitani i da li su svesni mogućih ekoloških pretnji po sopstveni život i život porodice. Ukupno 12,3% ispitanika je navelo da su potpuno svesni ovih pretnji, 63,3% su naveli da se njihova saznanja kreću od malog do prosečnog što se tiče ove pretnje, a 24,4% ne zna za ove pretnje. Glavnu razliku u poređenju rezultatima iz maja 2019. godine (38,6%) predstavlja pad broja ispitanika (27,3%) koji malo znaju o ovoj temi.

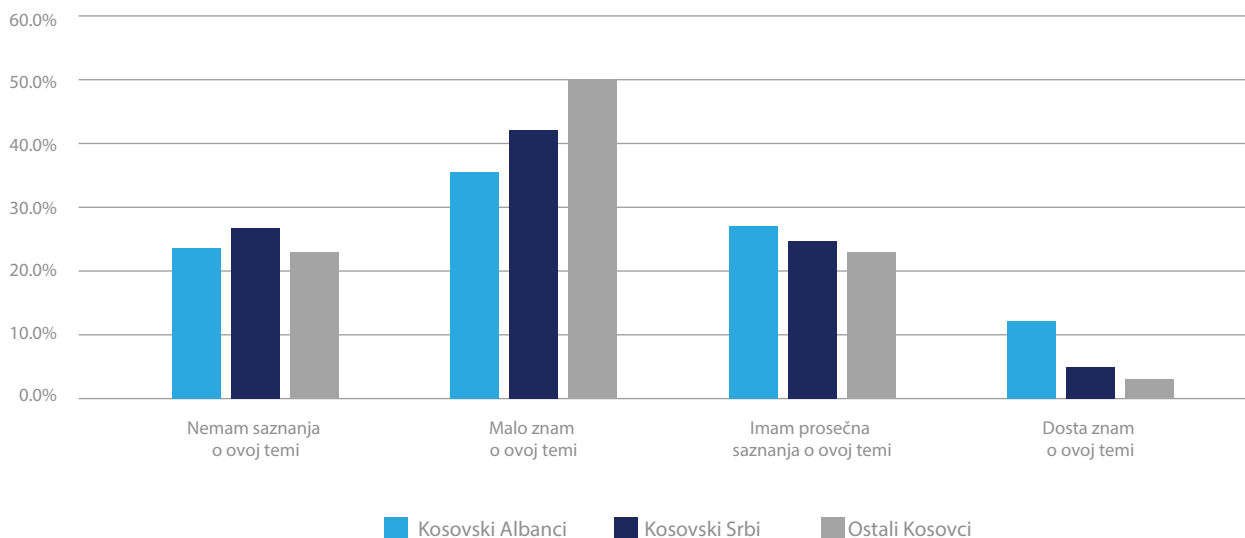
Podaci podeljeni po rodu pokazuju da nema značajnijih razlika između muškaraca i žena u pogledu njihove svesti o mogućim ekološkim pretnjama po njihovo zdravlje ili zdravlje njihove porodice. Ukupno 11,8% žena i 12,6% muškaraca tvrdi da zna puno o ovoj temi.

Slika 15. Svest ispitanika o potencijalnim ekološkim pretnjama po lično i zdravlje porodice

Podaci podeljeni po etničkoj pripadnosti naglašavaju razlike između etničkih grupa u pogledu mogućih ekoloških pretnji po njihovo zdravlje i zdravlje njihove porodice. Ukupno 23,9% kosovskih Albanaca, 27,1% kosovskih Srba i 23,3% drugih zajednica na Kosovu tvrdi da nema nikakvo saznanje o ovoj stvari. Najveću razliku između maja 2019. godine (40%) i novembra 2019. godine (25,2%) predstavlja pad broja kosovskih Srba koji nemaju saznanje o datoj temi. Druge zajednice na Kosovu (50,5%) čine najveći deo ispitanika koji malo toga znaju o ovoj temi, dok kosovski Albanci (12,5%) čine najveći deo ispitanika među onima koji tvrde da puno toga znaju o ovoj temi.

Slika 16. Svest ispitanika o potencijalnim ekološkim pretnjama po lično i zdravlje porodice prema etničkoj pripadnosti

Metodologija

Nalazi predstavljeni u ovom izveštaju zasnivaju se na anketi javnog mnjenja koja je obuhvatila 1.306 građana Kosova starijih od 18 godina. Uzorak je obuhvatio i muškarce i žene iz svih kosovskih opština i regiona, uključujući i seoske i gradske sredine. Konkretno, uzorak je obuhvatio 896 kosovskih Albanaca, 210 kosovskih Srba i 200 pripadnika drugih zajednica na Kosovu, odnosno kosovske Bošnjake, kosovske Turke, kosovske Gorance i zajednice kosovskih Roma, kosovskih Aškalija i kosovskih Egipćana. Anketa je bazirana na u više faza nasumično biranim , a sprovedena je novembra 2019. godine. Ovo je reprezentativan uzorak domaćinstava na Kosovu.

Računanje populacionog zbira

Ankete o pulsu javnosti uzimaju veći uzorak manjina da bi se napravio presek podataka po etničkoj pripadnosti. Međutim, prilikom računanja ukupnih vrednosti, tim računa podatke samo na osnovu aktuelne statistike o broju stanovnika. Od 2002. godine za računanje ukupnog populacionog zbira koriste se sledeći procenti:

- Kosovski Albanci: 88%;
- Kosovski Srbi: 6%;
- Pripadnici drugih etničkih zajednica na Kosovu (kosovski Turci, kosovski Bošnjaci, kosovski Goranci i zajednice kosovskih Roma, kosovskih Aškalija i kosovskih Egipćana): 6%.

Prema poslednjim podacima o popisu stanovnika i zvaničnim podacima Kosovske agencije za statistiku, postojeći etnički sastav na Kosovu je sledeći:

Etnička pripadnost	Ukupan broj stanovnika	Procenat ukupnog stanovništva
Kosovski Albanci	1,616,869	92.93
Kosovski Srbi	25,532	1.47
Kosovski Turci	18,738	1.08
Kosovski Bošnjaci	27,533	1.58
Kosovski Goranci	10,265	0.59
Romi	8,824	0.51
Aškalijske	15,436	0.89
Egipćani	11,524	0.66
Ostali, odbili da se izjasne i nisu bili dostupni	5,104	0.29
Ukupno	1,739,825	100.00

Kada bi se ova statistika koristila za ankete o pulsu javnosti, računanje bi dalo sledeće rezultate:

- Kosovski Albanci: 93%;
- Kosovski Srbi: 2%;
- Pripadnici drugih etničkih zajednica na Kosovu (kosovski Turci, kosovski Bošnjaci, kosovski Goranci i zajednice kosovskih Roma, kosovskih Aškalijske i kosovskih Egipćana): 5%.

Međutim, uzimajući u obzir to da kosovski Srbi na severu Kosova nisu učestvovali u popisu stanovništva, kao i opšte zapažanje da je stopa učešća kosovskih Srba iz ostalih delova Kosova bila niska, postojala je potreba da se uračunaju još 34.000 kosovskih Srba, čime je ukupan broj kosovskih Srba za potrebe ovog ispitivanja dostigao 59.532. Ovim je povećan i broj stanovništva na Kosovu na 1.773.825. Kada su ove promene uzete u obzir, primenjena je sledeća računica za ankete o pulsu javnosti:

- Kosovski Albanci: 92%;
- Kosovski Srbi: 4%;
- Pripadnici drugih etničkih zajednica na Kosovu (kosovski Turci, kosovski Bošnjaci, kosovski Goranci i zajednice kosovskih Roma, kosovskih Aškalijske i kosovskih Egipćana): 4%.

Računanje indeksa

ID je kompozitni prosek nastao na osnovu ocene nivoa slaganja ili neslaganja ispitanika vezana za sledeće stavke na Kosovu: nivo slobodnih i pravičnih izbora, rad Skupštine, rad

centralnih institucija, nezavisnost pravosudnog sistema, sloboda izražavanja i medija, postojanje građanskog društva na Kosovu koje prati poštovanje prava, Ustav i zakoni zasnovani na ljudskim pravima i delovanje lokalne uprave i vlade u skladu sa prioritetima građana. ID je stalna ocena i može da bude u opsegu vrednosti od 0 do 3, gde ocena 0 znači da nijedan od ispitanika ne smatra da je demokratizacija na pravom putu, a ocena od 3 znači da se svi ispitanici u celosti slažu da je demokratizacija na pravom putu.

IEP je kompozitni prosek koji se računa na osnovu ocene ispitanika o povoljnim ili nepovoljnim ekonomskim uslovima na Kosovu. Konkretno, ispitanici ocenjuju sledeće uslove: očekivanja u vezi sa ukupnim prihodom njihove porodice, uslove zapošljavanja u narednih šest meseci, i trenutne uslove poslovanja i zapošljavanja. IEP je stalna ocena i može da bude u opsegu vrednosti od 0 do 3, gde ocena od 0 do 1,5 znači da većina stanovništva nepovoljno ocenjuje ekonomsku situaciju, a ocena od 1,5 do 3 ukazuje na to da većina stanovništva povoljno ocenjuje ekonomsku situaciju.

